



["Ortaq maraqlara xidmt edn, "Cnub Qaz Dhlizi"](#)

Azərbaycann qaz strategiyasnn maraqlarına uyun olan "Cnub Qaz Dhlizi" layihəsi slind Rusiyaya .qar hyata keiriln "enerji qalxan" plannn trkib hissəsidir

AranNews- ran, Rusiya v Azərbaycanın xarici il nazirli regional mslri mzakir etmk mqsdi il .grcklr

Trflr Qara dniz nqliyyat, yeni regional mkdalq, thksizlik v neft bazarndak qiymtlr kimi .msllri 27 apreld mzakir edcklr

Qara dniz sahilind yerlmyn ran v Azərbaycanın Rusiya il bu su hvzsini niy mzakir edcklri maraq dourur. Digr maraq douran mqam aqlamann Azərbaycan rsmilrinin nv sammiti .rivsind AB-da mhm grlr keirdiyi rfd verilmsidir

Xatrladaq ki, Azərbaycanndan frqli olaraq, n Rusiya, n d ran hmin sammit qatlb. Halbuki, bu dvltlrndn biri dnyann n byk nv lksi, digri is, nv enerjisindn dinc mqsdl istifad etmy alan .dvltidir

Atom dvlti olmayan v qarsna ondan htta dinc mqsdlr n istifad etmk hdfli qoymayan Azərbaycan prezidenti is bu sammitd itirak edir v AB rsmilriyl nvyl laqsi olmayan bir sra msllr, o cmlnd "Cnub Qaz Dhlizi" layihəsi bard mzakirlr aparr. Grlrin birind AB administrasiyasnn ikinci adam saylan Co Bayden lksinin "Cnub Qaz Dhlizi" layihəsinin hyata keirilmsi il bal rsmi Baknn faliyytini tam dstklidiyini v bu sahd lazmi addmlar .atacaqların bildirib

Znnimizc, Rusiyann Azərbaycan v ranla regional mkdalq v Qara dniz msllri il bal mzakir .aparmaq istmsinin sas sbblrindn biri d mhz bu ola bilr nki Azərbaycanın qaz strategiyasnn maraqlarına uyun olan bu layih slind Rusiyaya qar .hyata keiriln "enerji qalxan" plannn trkib hissəsidir

Mlumdur ki, Ukrayna bhrandan sonra Avropaya qaz nqlinin 80%-ni bu lknin zrindn hyata keirn Rusiya Kiyevi czalandrmaq n yeni qaz kmri alternativlrin ynldi. Alternativlrndn biri "imal axn" layihəsidir ki, Baltik dnizin altndan mumi illik hcmi 55 milyard kub metr olan iki .kmr krk, sasn Almaniya v digr Qrbi Avropa lklrin qaz nql etmyi nzrd tutur

Digr alternativ is illik hcmi 60 milyard kub metr olan "Cnub axn" kmridir ki, hdfi Qara dniz .zrindn Yunanstan, ordan is digr rqi v Orta Avropaya mavi yanacaq damaqdr

Znnimizc, "Cnub Qaz Dhlizi" layihəsinin "Cnub axn"na alternativ olduunu, Rusiyann Avropaya nqlini planladrd qaz kmrinin Qara dnizdn keyyini nzsrsaq, Azərbaycan bu .dnizl laqdar danqlara dvt olunmasnn sbbi ortaya xr

Bada AB olmaqla, bir sra Qrb lklri is Rusiyann z enerji potensialndan strateji silah kimi .istifad edrk, szn baxmayan lklri czalandrmasnn qarsn almaa alrlar

Onlarn fikrinc, Rusiyann bu addm iqtisad yox, geopolitik mqsdlr gdr v Avropa n qdr bu asllqdan xilas olmayb, qitnin enerji thksizliyindn danmaq da mmkn deyil. Hqiqtn d istr 2006, istrs d 2009-cu ilin q aylarında Rusiyann Ukraynan czalandrmaq n qaz nqlini .dayandrmaz ciddi problemlr yol am, xsusil rqi Avropa lklri donmaq thkxi il z-z qalmdlar

Avropann rus qaz asllndan azad etmk n is "Cnub Qaz Dhlizi" layihəsi ortaya atld. tn il Avropa Birliyi trfindn mzakir edilib n uyun variant kimi qbul olunan bu layihd nzrd tutulan hdfirdn biri d TANAP v TAP kmrlrini daha da genilndirmk, Qazaxstan, Trkmnistan v ran .qazn da bu kmr lav etmkdir

Hllik, Uzaq rqi lklrin qaz satb qazan dolduran Trkmnistann v Rusiya il yaxn mtftiqlik edn Qazaxstann armayan balarna duz balayb-balamayacaqlar mlum olmasa da, 30 ildn artqdr sanksiyalara mruz qalaraq, tin vziyyt dn rann "Cnub Qaz Dhlizi"n itahla baxd mlumdur. Grnr, tin annda n ox Azərbaycanndan v randan "beli ox brk olmayan" Rusiya

“Qara dnizl bal” mzakirni d mhz bu iki dvltl aparma mslht bilir slind Rusiyan anlamaq tin deyil. Avropan rus hegomoniyasndan xilas edck “Cnub Qaz Dhlizi” layihsi reallaaca tqdird, Moskva tkc sz baxmayan “kiik qardalar” silllyck strateji silah itirmir. Onun hm d ild n az 200 milyard dollar thlk altna dck. Ndn ki, Avropaya satd .qaz Rusiyaya ild bu qdr pul qazandrr Dnyann dz vaxtnda Moskvann cibini dolduran bu mbl v alternativsizlik duyusu Avropada at oynatmasna rait yaradrd. ndis ar sanksiyalarla zlmi, neftdn qazand vsaitinin xeyli hissini d itirmi olan Rusiya n hr il qazanaca 200 milyard dollar hava-su qdr hmiyytlidir. Odur ki, bu dividntlri ld saxlamaq n Moskva ny desn, ged bilir. Bunun n bariz sbutu is .onun Suriyada hyata keirdiklridir Ekpertlrn fikrinc, tn ilin sonlarında Moskvann birdn-bir D-l mbariz aparmaq adyla Suriyaya mdaxilsinin kknd d slind “Cnub Qaz Dhlizi”nin qarsn ksmk plan var idi. Zira szgedn layihnin hdfi tkc Xzrin enerji ehtiyatnn Avropaya nqliyl mhdudlamr. Balca hdfldrnd biri d Suriyada yeni kf olunmu yataqlarndan hasil olunan qazn Avropaya axn tmin etmk idi. stlik, Suriya mslsi enerji irktrinin arzulad istiqamtd z hllini tapsayd, Fars krfzinin n byk qaz ehtiyatna malik Qtrin mavi yanaca da Suriya zrindn Avropaya axa bilrdi. Yaxn rqd v imali Afrikada stabilliyin pozulmas bu niyytin hyata keirilmsinin qarsn ald, geriy yalnz .Xzrin enerji ehtiyatlar qald Xzr is Rusiyaya Aralq dnizindn daha yaxndr. Htta bu su hvzsini onun daxili gl d adlandrmaq olar. Odur ki, Qrbin Azrbaycandan gzlntilrinin hyata keirilmsi asan msly oxamr. Baxmayaraq ki, rsmi Bak “Cnub Qaz Dhlizi” rivsind z payna dn hissni beynlxalq .enerji irktrln sataraq, msuliyti, bir nv, z zrindn atb